

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

2. 10.	NT plemenných beranů Opatov na Moravě
10. 10.	ENT anglonubijských koz, NT plemenných beranů a kozlů Sedlčany (náhradní termín za výstavu v Lysé nad Labem)
17. 10.	NT plemenných beranů a kozlů Rýzmburk
17. 10.	NT plemenných beranů a kozlů Zlobice
17. 10.	NT plemenných beranů Slušovice
17. 10.	NT plemenných beranů Vendryně
23. 10.	NT plemenných beranů Vrbětice
23. 10.	NT plemenných beranů Úbořsko
24. 10.	NT plemenných beranů Lhotka u Telče
3. 11.	NT plemenných beranů a kozlů Bludovice u N. Jičína
4. 11.	NT plemenných beranů Žilina u Nového Jičína
6.-7. 11.	23. Mezinárodní konference chovatelů ovcí a koz, hotel Luna Kouty
12. 11.	NT plemenných beranů Počátky
14. 11.	NT plemenných beranů a kozlů Sedlčany
16. 11.	NT plemenných beranů Nečtiny-Březín
21. 11.	Zabijačka na Zlobici, vepřové hody, country hudba
5. 12.	Advent na Zlobici

AKTUALITA

ANTIPARAZITIKA V ROCE 2021

Vážení chovatelé, do konce tohoto roku bude registrován v ČR nový veterinární léčivý přípravek (VLP) k léčbě parazitárního onemocnění ovcí vyvolaného tasemnicí *Moniezia expansa* obsahující léčivou látku prazikvantel. Tento VLP vhodně doplní již registrovanou řadu anthelmintik o látku z jiné farmakologické skupiny, než jsou látky dosud registrované.

Informaci poskytl Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv v Brně.

Výrobce tohoto antiparazitika je slovenský Farmagal, jeho aplikace bude injekční formou a jeho účinnost, jak je uvedeno, je jen na tasemnice. Léčivý přípravek bude k dispozici v jarních měsících v distribuční síti veterinárních léčiv v České republice. Podrobnosti najdete v dalším čísle Zpravodaje.

Státní veterinární správa na základě těchto informací již nebude poskytovat výjimky na dovoz neregistrovaných antiparazitik ze třetích zemí (do letošního roku dovážený First Drench). Neposílejte žádosti na dovoz tohoto léčivého přípravku, nebudou vyřizovány a ani nebude ze strany ČMSCH, a.s. zajištěn jeho dovoz v roce 2021.

Ing. Vít Mareš

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Úvodník	3
Ze života Svazu	
Členská schůze – shromáždění delegátů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.	3
Program činnosti SCHOK z.s. a výhled hospodaření Svazu na rok 2020	5
Zpráva o hospodaření za rok 2019	6
Zpráva o činnosti Svazu v roce 2019	8
Zpráva o činnosti Revizní komise SCHOK za rok 2019	9
Plemenný standard plemene merinolandschaf	10
Z domova	
Ovenálie byly, slib jsme splnili	11
Celostátní výstava ovcí a koz	15
Zrodila se Béeédříška	16
Ovenálie – zpracovatelé vlny	17
Neználek na Ovenáliích	21
Stříhání ovcí v Nýdku	23
Aukce v Podvihově	23
Jak je u nás	
Náhoda – Kozí farma Nový Dvůr	27
Farma Pavla Sokola	28
Pořád je co se učit	
Metody detekce gravidity ovcí a koz	30
Kuchařské okénko	
Jehněčí kolínko s bramborovou kaší	32
Úřední deska	
Standardy na ochranu hospodářských zvířat	33
Přihlašování na nový web	34
Připravované akce	
Mezinárodní konference chovatelů ovcí a koz	35
Společenská rubrika	
Životní jubileum Petra Šimečka	36
Životní jubileum Milana Dománě	38
Slovo z redakce	38
Inzerce	39

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Ptašinského 308/5, 602 00 Brno, tel.: 541 243 481,
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Sberbank 4100004058/6800

vedení plemenných knih ovcí

Ptašinského 308/5, 602 00 Brno,
Hana Vystrčilová, tel.: 777 754 801, 541 243 481,
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Samcova 1, 110 00 Praha 1,
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813, 284 680 019,
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.

Předseda

Ing. Vít Mareš, tel.: 777 754 800, e-mail: mares@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: farma.klima@seznam.cz

2. místopředseda

Ing. Martin Hošek, Ph.D., tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@schok.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Vít Mareš, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Martin Hošek, Ph.D.

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Ing. Karel Krátký, tel.: 777 754 325, e-mail: kkratky@atlas.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: janhala@seznam.cz

Liberecký kraj

Pavel Sokol, tel.: 603 276 692, e-mail: sokalsuffolk@seznam.cz

Královéhradecký kraj

Milan Domáň, tel.: 731 171 843, e-mail: doman.zernov@centrum.cz

Pardubický kraj

MVDr. Jiří Štros, tel.: 604 864 441,
e-mail: stros.holice@seznam.cz

Vysočina

Ing. Jaromír Dobrovolný, tel.: 732 281 077,
e-mail: jaromirdobrovolny@centrum.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Vladislav Vítek, tel.: 777 247 137,
e-mail: ovisservis@seznam.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Olomoucký kraj

Petr Mahr, tel.: 732 716 002, e-mail: agroslužby.mahr@seznam.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Ing. Martin Hošek, Ph.D. tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@schok.cz

Předseda PKK

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: konrad@schok.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.

Předseda

Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrotrans.cz

Členové RK

Ing. Antonín Vejčík, CSc., tel.: 604 519 649, e-mail: vejcik@zf.jcu.cz
Ladislav Onderka, tel.: 777 754 816, e-mail: onderkal@seznam.cz
Igor Sikora, tel.: 604 249 232, e-mail: igor.sikora@centrum.cz
Eva Uxová, tel.: 603 468 254, e-mail: evaux@volny.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ z.s.,

vydává:

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Krajského soudu v Brně, oddíl L, vložka 5270,
redakce: SCHOK z.s., Ptašinského 308/5, 602 00 Brno, tel./fax: 541 243 481, www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Neprodejné! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 300 Kč, příspěvky na rok 2020 můžete poukázat na účet Svazu u Sberbank 4100004058/6800
(variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí – Mgr. Šárka Dvořáková)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Vít Mareš, Prof. Ing. František Horák, CSc., Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, Ph.D., Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 23. 9. 2020, náklad 1 300 ks

■ ÚVODNÍK

Jak jinak vkročit do poslední čtvrtiny roku 2020 než branou babího léta, o němž Wikipedie informuje:

„Babí léto (též označované jako pozdní léto nebo Svatováclavské léto) je označení déletrvajících suchého, slunečného, teplého a málo větrného počasí na konci léta či začátku podzimu; tento podnebný jev nastává na evropském kontinentu.“ Tolik citace.

V čase psaní Úvodníku a tisku posledního čísla letošního ročníku Zpravodaje tomu jinak není. Počasí je mimořádně příznivé nejen pro dozrávání vína a pro výrobu tolik očekávaného burčáku, ale i pro sklizeň druhé otavy. Ale je to také vhodná doba se ohlédnout za letošním létem? Věřím, že ano. Nechci a ani se nebudu věnovat mediálně omílaným tématům. Všichni to slyšíme pořád dokola už od jara. Chci se věnovat tomu, co se nám všem ve vzájemné spolupráci povedlo.

Povedlo se nám zajistit kontrolu užítkovosti ve všech ukazatelích. Zrušené nákupní trhy jsme nahradili hodnoceními zvířat přímo ve stáji. Co neumíme, je nahradit osobní setkání chovatelů a ostatních příznivců našich oveček a koz na

společných chovatelských akcích. Proto jsem byl strašně rád, že se nám podařilo (byť v omezeném režimu) zorganizovat Ovenálie na Zlobici. I když návštěvnost byla menší než v posledních dvou letech, o to více si to všichni užívali. Úžasná byla opět akce, kterou připravil Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů. Ale o tom se dočtete na jiném místě. Poděkování patří těm, kteří přivezli na slavnosti svá zvířata. Ať už jako výstavní či na současně probíhající nákupní trh. Nabídka řemeslníků a specialit byla také dostačující.

Nejen „viry“ útočí. Taky se neustále potýkáme s predátory, kteří se těší nejvyšší ochraně. Zejména vlci v posledních měsících dali o sobě opět výrazně vědět. Trpělivost chovatelů není nekonečná. A tak AOPK ČR přišlo s veřejnou oponenturou „standardů“. Podrobnosti jsme zveřejnili na našich webových stránkách včetně odkazu, kam posílat připomínky.

A co nás ještě čeká? Pevně doufám, že se ještě sejdeme např. v Pěnčíně na Svatováclavských slavnostech či na oblíbených eNTěčkách na mnoha místech naší krásné země.

PS: A nezapomeňte také na Kouty. Budeme se těšit.

Ing. Jiří Huml

■ ČLENSKÁ SCHŮZE - SHROMÁŽDĚNÍ DELEGÁTŮ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ Z.S.

**29. 7. 2020 KOLIBA NA ZLOBICI
OD 10.00 HODIN**

■ 1) Zahájení zasedání:

Členskou schůzi - shromáždění delegátů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.(dále jen „SD“) zahájil Ing. Vít Mareš, který se ujal funkce předsedy SD.

Členská schůze - shromáždění delegátů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. byla svolána Ing. Vítem Marešem, předsedou Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. (dále jen „Svaz“) dne 10. 7. 2020 písemnou pozvánkou, která tvoří přílohu č. 1 zápisu ze zasedání Členské schůze - shromáždění delegátů.

■ jmenování ověřovatelů zápisu a určení zapisovatele
Zapisovatel: Ing. Martin Hošek, Ph.D.

Jmenování ověřovatelů: Ing. Jaroslav Adam, Petr Kříž

■ volba členů mandátové a návrhové komise
Ověří po zahájení platnost mandátů všech delegátů. Sleduje platnost všech hlasování. Sčítá hlasy.

Mandátová a návrhová komise:

Navržen: Ing. Jiří Huml, Pavel Slovák, Ing. Tomáš Janoš

■ Ohlášený program SD

■ 1) Zahájení - úvod

- a. volba mandátové, volební a návrhové komise
- b. určení zapisovatele, ověřovatelů zápisu

■ 2) Kontrola usnesení

■ 3) Zpráva o činnosti SCHOK z.s. v roce 2019

■ 4) Zpráva Revizní komise

■ 5) Výsledek hospodaření a účetní závěrka 2019

■ 6) Projednání a schválení programu činnosti SCHOK z.s. na rok 2020

■ 7) Záměr hospodaření SCHOK z.s. v roce 2020

■ 8) Úprava výše členského příspěvku na 450,- Kč (s platností od roku 2021)

■ 9) Různé - činnost společnosti OVEKO a.s., Svépomocný fond, činnost krajských sdružení, činnost chovatelských klubů

■ 10) Diskuse

■ 11) Závěr

Předseda SD konstatoval pořad jeho zasedání uvedený výše s tím, že se SD bude řídit programem podle rozeslané pozvánky.

■ Usnášeníschopnost

Předseda SD konstatoval, že je přítomno 42 delegátů, což činí z celkového počtu 63 delegátů 66,66 %. Každý delegát má jeden hlas. Počty členů k 31. 12. 2019 a delegátů:

01 - Středočeský	203/11
02 - Jihočeský	126/7
03 - 04 - Plzeňský a Karlovarský	88/5
05 - Ústecký	46/3
06 - Liberecký	91/5
07 - Královéhradecký	112/6
08 - Pardubický	67/4
09 - Vysočina	86/5
10 - Jihomoravský	76/4
11 - Zlínský	111/6
12 - Olomoucký	45/3
13 - Moravskoslezský	134/7

Od 10,38 bylo přítomno 42 delegátů, což bylo 66,66 % z celkového počtu 63 pozvaných delegátů.

SD je usnášeníschopné.

SD je způsobilé přijmout rozhodnutí o všech usneseních dle pořadu jednání.

tržích přešla do pravomoci nově k tomuto účelu ustavené Rozhodčí komise, dle našeho názoru nadbytečného dalšího orgánu spolku.

Ale nyní zpět k dalším povinnostem Revizní komise:

V hospodářském roce 2019 se veškerá činnost Revizní komise omezila na několik účastí jejího předsedy (Ing. Petra Kotlaby) na jednání Spolkové rady, kdy se tento vyjadřoval aktivně k jednotlivým projednávaným problematikám formou připomínek v duchu respektování spolkových stanov. Zde nebyly shledány nějaké zásadní problémy, kdy by orgány spolku jednaly či vydávaly rozhodnutí, která by nebyla v souladu se stanovami a vnitřními směrnici spolku.

Co se týká hospodaření spolku: předseda Revizní komise spolu se souhlasem ostatních členů Revizní komise schvalují předloženou zprávu o hospodaření spolku za hospodářský rok 2019 bez výhrad.

K navrhovanému rozpočtu hospodaření pro rok 2020: Vzhledem k pozdnímu termínu členského shromáždění a stále probíhající koronavirové krizi nezbývá Revizní komisi nic jiného než vydat souhlasné stanovisko k tomuto navrhovanému rozpočtu s tím, že vzhledem k řadě možných neočekávaných skutečností se navrhovaný rozpočet nemusí podařit dodržet. Je zde však od Revizní komise silný apel na to, aby aparát spolku veškerá svá přijatá rozhodnutí v hospodářské sféře řešil z hlediska maximální hospodárnosti v rozpočtu především na jeho stránce výdajové.

Problematika členské základny: Revizní komise konstatuje úbytek členů spolku. Zároveň klesá neustále počet stád zapojených do kontroly užitkovosti. V České republice v současné době nepanují příznivé podmínky pro uchování nebo pro rozvoj chovu ovcí a koz, a to z mnoha objektivních důvodů, které nejsme jako prostí chovatelé nebo zájmoví členové spolku schopni ovlivnit. Přesto nebo právě proto je potřeba, chceme-li zachovat pasterectví a ovčáctví při životě, věnovat aktivitám směřujícím proti tomuto nepříznivému celospolečenskému trendu veškerou svou možnou energii a snahu. Je potřeba se věnovat systému dotační politiky státu ve prospěch chovu ovcí a koz. Musíme bojovat proti nesmyslné ochraně volně žijících predátorů ovcí a koz, a to především proti vlkům a tzv. ochranářské lobby. Musíme tlačit ovčí produkci především v mase do vyšších cenových relací, než jaké platí dnes. Stranou by neměla zůstat ani otázka odbytu vlny, ať již v jakékoli podobě a za takovou cenu, která by alespoň zaplatila náklady na stříhače. Jinak budou naše řady neustále ubývat ve prospěch zájmových drobnochovů. A to není cesta vedoucí k prosperitě chovu ovcí a koz ani celého našeho spolku.

Těmito úkoly a touto problematikou by se měly všechny orgány spolku aktivně zabývat v roce letošním (2020) i v letech následujících.

Vyhotožil: Ing. Petr Kotlaba, předseda Revizní komise SCHOK
Vítkovice v Krkonoších, červenec 2020

■ PLEMENNÝ STANDARD PLEMENE MERINOLANDSCHAF

	Živá hmotnost kg	Plodnost %	Odchov %	Stříž kg
Beran - dospělý	120-160			6-7
Beran - roční	80-100			
Beran - 6měsíční	55-80			
Ovce - dospělá	70-100	160-180	140-160	4-5
Ovce - roční	53			3,5-4
Ovce - 6měsíční	45-50			

Vlna:

Vlna bílá, merinového charakteru, v sortimentu vyrovnaná, s jemností AB-AB/B, 26-28. V populaci povoleno 20 % jedinců v sortimentu A a 10 % v sortimentu B.

Nepřípustné vady:

Rohy, kožní záhyby, pigment, obrůst obličejové části hlavy vlnou.

Typické znaky plemene:

Velká bílá bezrohá ovce. Dlouhá klínovitá hlava s typickou kštící (ostrůvek vlny na čele), se širokým svěšeným uchem. Hlava bývá i bez obrůstu vlnou. Hruď je široká, dostatečně předsunutá. Trup dlouhý s pevným širokým hřbetem, dobře klenutými žebry a dlouhými hlubokými boky. Dlouhá záď se širokou pávní, vnější i vnitřní kýta dobře osvalená. Kožní záhyby

(faldy) jsou nepřipustné. Dlouhé nohy zajišťují výbornou chodivost při údržbě krajiny i na velké vzdálenosti. Dlouhé plodné období (asezonnost říje) umožňuje zapouštění v různém ročním období.

Chovný cíl:

Odolná robustní ovce, schopná hospodárně produkovat jehněčí maso při různé produkční intenzitě během celého roku. Ranost růstu, vysoké přírůstky ve výkrmu a kvalita jehněčího těla při velmi dobré konvezi krmiva. Vysoká plodnost, mléčnost, asezonnost říje, dobré mateřské vlastnosti. První připuštění v 10-15 měsících. Váha ve 100 dnech 32 kg. Zařadit ultrazvukové měření MDL do výpočtu plemenných hodnot. Chovný cíl je vydán na 5 roků do roku 2025. Navržený chovný cíl byl přijat.

ze zápisu z jednání klubu ML dne 17. 8. 2019

OVENÁLIE BYLY, SLIB JSME SPLNILI

Ve Zpravodaji 3/2020 jsme na stránkách 43 až 45 slíbili, že Ovenálie budou. Když se vrátím k celé akci, chci všem říci a vzkázat za celé vedení Svazu: DĚKUJEME. Děkujeme všem, kteří se na přípravách a vlastním průběhu podíleli - zaměstnancům Svazu, hodnotitelům, chovatelům, Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů spolu s Béeédříškou, Nezválkovi a jeho pohádkové říši, kamarádům Goralům a jejich uchu lahodící hudbě a řemeslnému fortelu, všem prodejcům a ostatním řemeslníkům, kteří nabízeli své výrobky, panu Vlastimilovi Bischofovi, neúnavnému propagátorovi řemesla stříhačů, dobrovolným hasičům z Malhostovic a jejich kouzelné vodní fontáně, která zakončila překrásný den na Zlobici. Naše poděkování patří také všem návštěvníkům, kteří si přišli poslechnout nejen výbornou muziku skupiny Johnny Cash Revival

Vladka Křenková ve světě vlny

Halušková soutěž - pozor - teď!

a country muziku Omických bardů, kteří již za dlouhá léta „srostli“ s akcemi na Zlobici, ale také ochutnali mnoho specialit, zúčastnili se Vidláckého víceboje (letos rekordní účast soutěžících ve všech kategoriích), změřili své schopnosti v soutěži pojídání 1 kg halušek s brynzou a špekem. A i když rekord nepadl, panovala na celé Zlobici pohoda, přátelská atmosféra a nikdo nešetřil úsměvem. Naše poděkování také patří našim partnerům, s jejichž podporou Ovenálie a národní výstavu ovcí a koz připravujeme: Ministerstvu zemědělství České republiky, obci Malhostovice a akciové společnosti OVEKO.

Ing. Jiří Huml

Foto Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Janoš,
Kateřina Vadrázková, Iva Oukropcová

Ovčí kůže od Vítků

Upečeno u Křížáků

Ruční stříž ovce a pozorný zájem mladého publika

Kozí dobroty z Pobučí

Katka Vadrážková a plstěná kouzla

Z keramické dílny

Vítězové vidláckého víceboje

Šperky a další drobnosti Vlasty Pulcové

Johnny Cash Revival

Ovčí kotlík Honzy Macků

Drátenická dílna mistra dráteníka

Omičtí Bardi

Tým - zelená trička k vašim službám

Lada Teichmannová a nejen klobouky

Goralský folklór v podání mladé generace

Předou, tkají, šikovné ruce mají...

CELOSTÁTNÍ VÝSTAVA OVCÍ A KOZ

Dne 15. 8. 2020 se uskutečnil 21. ročník celostátní výstavy plemen ovcí a koz. Při této příležitosti se tradičně konal nákupní trh beranů a kozlů. Letos se výstavy zúčastnilo o „chlup“ méně zvířat, nežli tomu bylo v předcházejících ročnících, avšak pestrost předvedených plemen ovcí a koz tento dojem napravovala. Pro hodnotící komisi ve složení Ing. Martin Hošek, Ph.D. a Ing. Tomáš Janoš nebylo zrovna jednoduché vybrat ta nejlepší zvířata a kolekce ovcí a koz. Předsedou hodnotící komise byl předseda Rady plemenných knih ovcí Ing. Martin Hošek, Ph.D. Při značné vyrovnanosti mezi jednotlivými kategoriemi přispěchal se svým odborným názorem předseda SCHOK pan Ing. Vít Mareš. Ocenění za nejlepší kolekci ovcí získal zaslouženě Ing. Martin Hošek, Ph.D. s plemenem zwartbles. Zvířata splňovala všechny požadavky na zbarvení jednotlivých partií těla a byla ve vynikající výstavní kondici. Druhé místo v této kategorii získalo plemeno ouessantské ovce z chovu paní Latečkové následované plemenem romney z chovu Sušárny Pohořelice s.r.o. Tento chov byl oceněn ještě jednou, a to v kategorii nejlepší bahnice ostatních plemen. Nejlepší bahnici v kategorii masných plemen získalo Oveko a.s. s plemenem suffolk. Co se týče ocenění nejlepší beranů, byla kategorie vypsána pro šampiona berana masných plemen a šampiona ostatních plemen. V první jmenované kategorii získal toto ocenění jeden z beranů plemene oxford down, které přivezla paní Daniela Dziková. Ve druhé jmenované kategorii zvítězila paní Michaela Kvisová s plemenem romanovské ovce. Po ocenění vybraných kategorií ovcí přišlo na řadu hodnocení předvedených kolekcí koz. Zde byly určeny dvě kategorie. Nejlepší kolekci koz přivezl

Cena za šampiona masných plemen - oxford down Daniely Dzikové

Cena za nejlepší kolekci ovcí, 2. místo - ouessantská ovce ing. Latečkové Foniakové

Příprava výstavy v hale

Cena za šampiona - bahnice ostatních plemen pro Sušárnu Pohořelice

pan Pavel Kubeš (koza hnědá krátkosrstá). Ocenění pro nejlepšího kozla výstavy získala paní Hana Plšková. Na závěr hodnocení nastal úkol nejtěžší, a to určit vítěze výstavy. Po krátké sumarizaci všech předvedených zvířat získala toto ocenění koza hnědá krátkosrstá z chovu pana Kubeše.

Do nákupního trhu beranů bylo přihlášeno 22 zvířat, z toho jeden beran nebyl předveden a jeden beran byl odročen. Hodnotitelem tohoto trhu byl místopředseda SCHOK pan Ing. Martin Hošek, Ph.D. K hodnocení byli připraveni berani všech užitkových typů. Pro návštěvníky jistě vhodná příležitost si poslechnout hodnocení jednotlivých plemen a mohli si také povšimnout, čemu hodnotitel věnuje větší pozornost u konkrétního plemene. Pěknou kolekci beranů plemene vřesové ovce přivezl pan Marek Hloušek. Všechny tři předvedené a nejvyšší třídou ohodnocené berany připravil pro tento nákupní trh Ing. Vladislav Vítek. K hodnocení byl připraven i jeden kozel plemene anglonubijská koza, který byl však pro vadu ucha a nedostatečný vývin nepřipuštěn k hodnocení.

Spolu s výstavou ovcí a koz a nákupním trhem měli návštěvníci možnost vidět opět po roce ukázkou stříhání ovcí, kterou tradičně předváděl pan Vlastimil Bischof. Znovu se našla řada návštěvníků, které tato ovčácká rutina zaujala. Nezůstalo jen u sledování, ale přišly i otázky přihlížejících. Jednadvacátý ročník národní výstavy úspěšně proběhl a dle očekávání byla návštěvnost o něco nižší než v „normálních“ časech. Doufáme, že v budoucnu bude situace pro konání výstav a akcí tohoto typu přívětivější.

Ing. Tomáš Janoš

Cena za šampiona - mohérového kozla p. Plškové

Cena za vítěze výstavy i nejlepší kolekci koz pana Kubeše

Cena za nejlepší kolekce ovcí - zwartbles pro Ing. Hoška

ZRODILA SE BÉÉÉDŘIŠKA

Na letošní Ovenálie Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů připravil společné tvoření maskota pro SCHOK z.s.

Kdo se chtěl zapojit, vytvořil plstěné koule z vlny i mohéru a ty následně byly během akce připevňovány na předem vytvořené tělo ovce. Zapojili se zpracovatelé vlny napříč republikou. Někteří svůj vlněný příspěvek dovezli přímo na akci, ale plstěný materiál přicházel i poštou. Všem, kdo se zapojili, děkujeme. Bééédříška se tedy zrodila a při dalších akcích přispěje k propagaci zpracování vlny a dalších přírodních materiálů. Maskot bude ještě následně vylepšen a k Bééédříšce budou připojovány další produkty typické pro SCHOK z.s. Jako třeba vlněný svetr složený z upletených čtverců, které opět byly zasílány z různých koutů republiky.

Klub dále připravil módní přehlídku. Ta se těšila velkému zájmu a nás jako tvůrce modelů zase těšilo, že publikum odměnilo každý model hlasitým potleskem. Děkujeme!

Modely byly opravdu nápadité a podařilo se opět připomenout heslo: Vlna není odpad, vlna je surovina.

Po celý den byla k vidění ukázka zpracování vlny a mohéru. I když samozřejmě všechny ukázky byly zajímavé a produkty kreativní a krásné, dovolím si vyzdvihnout jeden naprosto dokonalý stánek. Patří Hance Plškové, kterou známe jako nejaktivnější zpracovatelku a propagátorku mohéru. Kdo Hanku zná, nepřekvapí ho, že stánek sama vyrobila a vyzdobila

Stánek Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů

Mohér na x způsobů Hany Plškové

opravdu k dokonalosti. Její výrobky si takový stánek určitě zaslouží a zaslouženě přilákal pozornost.

Je bezva, že jsme se i v tomto divném roce mohli sejít a popovídat si, vyměnit pár poznatků a prostě se vidět. Budeme se těšit na příští ročník, který se snad obejde bez zvláštních opatření a zbytečných zákazů.

Vladimíra Křenková

Ovečka Béeédříška s pastýřem

OVENÁLIE - ZPRACOVATELÉ VLNY

15. 8. 2020 proběhl na Zlobici další ročník oblíbených ovčáckých slavností s bohatým programem a pohodovou atmosférou. I přes nepříznivou předpověď počasí se den vydařil a návštěvníci odcházeli s úsměvem na tváři.

Klub zpracovatelů vlny a dalších přírodních materiálů letos zařadil do programu společnou tvorbu maskota. Již nějaký ten týden před slavnostmi začali členové Klubu i další milovníci vlny vyrábět plstěné koule z vlny, které dovezli a v den D jimi pak oblékali ovečku Béeédříšku. Kostru i hlavu ovečky vyrobili Vlad'ka a Roman Křenkovi, za což jim patří velký dík a obdiv. I když ovečce ještě část kožíšku chyběla, děti si jí hned oblíbily a chodily pohladit a pomazlit.

Členové Klubu zpracovatelů vlny a dalších přírodních materiálů opět nabídli široký sortiment řemeslných výrobků - od ručně předené příze domácích i zahraničních oveček i mohérových koz, přes nádherné pletené, háčkové, tkané i plstěné oděvy, šperky, doplňky až po vlněné vložky do bot nebo krásné koberečky. Nechybělo ani předvádění sprádání vlny na kolovrátkách.

Odpoledne, v rámci oblíbené módní přehlídky, byly zastoupeny snad všechny techniky zpracování vlny a různorodé materiály od domácích vln až po merino či hedvábí a jednotlivé modely si můžete prohlédnout na následujících fotografiích.

Kateřina Vodrážková
Text a foto

Hana Plšková a její pončo z ručně předené vlny mohérových koz

Bééédříška - maskot Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů

Kateřina Vodrážková a její plstěná souprava - baret, nákrčník a kabelky

Vladka Křenková a Eva Rybářová představují ruční zpracování vlny na kolovratu

Hana Plšková a její mohérový šátek

Vlněné výrobky od Lady Teichmannové

Jana Suchá předvádí předení na kolovratu

Vlasta Pulcová předvádí pletený baret a šperky plstěné jehlou

Pletenou vestu od Vlad'ky Křenkové předvádí Jana Suchá

Kateřina Vodrážková a její plstěná souprava – baret a nákrčník

Pletené šaty a šátek od Vlad'ky Křenkové předvádí Jana Suchá

Eva Rybářová předvádí svůj pletený nákrčník a plstěný klobouk od Lady Teichmannové

Pletené pončo od Vlad'ky Křenkové předvádí Jana Suchá

Jana Suchá a její tkaná souprava

Eva Uxová a její kabát plstěný mokrou technikou

Závěrečná děkovačka módní přehlídky členů Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů

Výroba maskota a ukázky předení na kolovratu

Plstěné výrobky z farmy Stránské

Kateřina Vodrážková a její plstěná souprava – baret, nákrčník a kabelka

Kateřina Vodrážková tvoří pod značkou **KV Felted Designs** originální plstěné klobouky a další oděvní doplňky převážně z vlny merino a věnuje se i technice ecoprintu / kontaktního barvení přírodních textilních materiálů rostlinami. Její tvorbu můžete sledovat na www.facebook.com/KVFeltedDesigns nebo https://www.instagram.com/kv_felted_designs.

STŘÍHÁNÍ OVCÍ V NÝDKU

Dne 22. 8. se v krásném, horkém počasí a v omezené podobě konal sedmý ročník „Stříhání ovcí“ v Nýdku. Stáda 150 valašských ovcí se ujali tři stříhači: Vlastimil Bischof a dva Martinové Szmekové (otec a syn) doplnění o „polostříhače“: Michala Milerského a Gabrielu Žitníkovou, která předváděla originální způsob stříže ručními nůžkami na stole. Tentokrát sice nebyla uspořádána tradiční soutěž „Mistrovství gorolů ve stříhání ovcí“, ale stříhači si toho pravděpodobně nevšimli, neboť je bylo třeba spíše brzdit, aby alespoň nějaké ovce zůstaly na odpoledne, kdy na pastvinu dorazila lidová kapela „Bezmiana“ a gajdošská muzika od Jablunkova. Ty nakonec přilákaly i určitý počet diváků, kteří vzhledem k velikosti pastviny mohli v bezpečných odstupech jeden od druhého pozorovat práci stříhačů, poslouchat karpatskou muziku a okusit beraní guláš. Bylo „fajnie“.

Ing. Michal Milerský, Ph.D.

AUKCE V PODVIHOVĚ

V sobotu 5. září 2020 se konala tradiční 1. aukce plemenných beranů a kozlů Moravskoslezského kraje v Podvihově u Opavy. V prostorách areálu manželů Skácelových bylo vystaveno a předvedeno 42 beránků plemene texel, clun forest, oxford down, suffolk, charollais a původní valaška a 17 kozlíků linie Sambo, Karele, Krasus, Molch, Gonzo a Rohan. Z předvedené kolekce beranů byl vybrán šampion, beran číslo CZ 88202 081 chovatele Vítězslava Tomise a kozlík číslo CZ 8357 087 chovatelky paní Anny Halfarové. Jelikož vystavená kolekce všech předvedených zvířat byla velice vyrovnaná, bylo těžké vybrat ty nejlepší. Snad byl výběr spravedlivý a chovatelům zvolených šampionů gratulujeme.

Převážná většina plemenků odcestovala k novým majitelům a věříme, že prokážou své kvality v chovu.

Pro návštěvníky bylo připraveno malé občerstvení, domácí klobásky, káva a nealko. Ke spokojenosti nic nechybělo. Velmi příjemnou atmosféru celé aukce fotografoval Stanislav Seibert, kterému tímto moc děkujeme. Náš dík patří také organizátorům za pomoc při realizaci naší společné akce.

Helena Tomisová
Foto: Stanislav Seibert

Plemenný kozel hnědý ŠS Opava

Původní valaška Lumíra Kuchařika

Burský beran Zdeňky Cablové

Hodnotící komise - Ing. Michal Milerski, Ph.D., Daniela Dziková

Pohled na výstavní areál v Podvihově

Oxford down Jana Říhy

Oxford down Daniely Dzikové

Vážení zvířat

Pečlivé hodnocení

NÁHODA KOZÍ FARMA NOVÝ DVŮR

V sobotu 5. 9. 2020 se na kozí farmě Nový Dvůr konal svod, nebo-li nákupní trh plemenných kozlů. Tyto svody jsou na naší farmě tradicí a pořádají se již několik let. Když jsem v sobotu tuto akci zahajovala, podívala jsem se do tváří prodávajících i nakupujících a vzpomněla jsem si na svůj první svod v kozařském životě. Bylo to v září 2007 v Jablonném v Podještědí. Přijela jsem dodávkou, vytahala 5 kozlíků a čekala jsem, co se bude dít. Sedlák pan Lukavec tehdy prohodil památnou větu: „Panebože, Krejzová přivezla 5 kozlů, ta je blbá, myslí si, že je všechny prodá.“ Nehnula jsem brvou, kozlíci byli zvázeni, předvedeni, oklasifikováni v nejvyšších třídách, moji zákazníci si kozlíky převzali a já skočila do prázdné dodávky a odjela jsem.

Uplynulo 13 let. Se sedlákem Pepou Lukavcem mě dnes již pojí letité přátelství, je to ryzí charakter, vážím si ho. A pokud vyrábíte sýry, máte BIO a ještě děláte plemenitbu, to nejde dohromady. Tehdy jsem se soustředila jen na výživu a výchovu plemenných kozlíků, a proto se mi tento kousek povedl.

Jmenuji se Milena Krejzová a společně s manželem a dvěma zaměstnanci hospodaříme na zemědělské usedlosti Nový Dvůr. Když jsme v roce 2000 tuto usedlost objevili, byla to naprostá náhoda. Nepocházíme z Libereckého kraje a byli jsme tu na rodinném výletě s našimi třemi dětmi. Můj neopatrný pohyb hlavou doprava, zahlédnutí ruin statku majestátně se tyčícího na skále nad Národní přírodní památkou Peklo a byla tu láska na celý život. Jako berani jsme usílovali statek koupit a po půl roce se nám to povedlo. 6. 9. 2000 jsme byli zapsáni do katastru jako majitelé. A vidíte, je to přesně 20 let. Náhoda? A co se dá v našich životech označit jako náhoda? Náš život se začal lehce měnit. Rekonstrukce, občas propadlá klenba, občas jiné problémy.

A potom přišel rok 2005, listopad. Naše setkání s vyhlášenou chovatelkou české hnědé krátkosrsté kozy paní Eliškou Horynovou. Tehdy jsem zahařela láskou k těm hnědým potvůrkám. Ale já jsem nechtěla být chovatel a už vůbec ne zemědělec. Chtěla jsem si koupit jednu kozu, dojit ji, pít mléko. K tomu mě vedla rodinná diagnóza rakovina prsu a tlustého střeva. V lednu 2006 mi paní Horynová zavolala, že bych se mohla přijet podívat na vybranou kozu. A když se mě v březnu 2006 zeptala, jestli mám některý den volno, ať přijedu, netušila

jsem, co mě čeká. Byla jsem uvedena do výroby, kde stál 100 litrový pastér plný zasyřené mléko. Paní Horynová mi ukázala, jak mám vyrobit dva druhy sýrů a se slovy: „Myslím, že jste, paní Krejzová, dost inteligentní, že jste to pochopila,“ odešla.

A o tom je můj život, být hozená do vody, vždy vyplavu a spoustu věcí se přitom naučím. A tak 21. 4. 2006 byly přivezeny na statek Nový Dvůr 3 kozy matky a 3 jejich dcery. Z bývalé zemědělské usedlosti pocházející z roku 1685 se stala zase zemědělská usedlost fungující. Manžel mě v mém počínání pozoroval a když zjistil, že je to vážné, plně mě podpořil.

Na jaře 2007 jsme kolaudovali kozin s výrobnou kozích sýrů. Vše legálně, oficiálně. Bylo to těžké, zrovna vrcholily požadavky na hygienická opatření EU. V květnu 2007 jsem se rozhodla, že se přihlásím na Českou zemědělskou univerzitu, abych byla

Nový Dvůr v roce 2000

kvalifikovaný zemědělec. Netušila jsem, že studovat ve dvaceti a v pětáctičetech je takový rozdíl. Když mi bylo padesát, stala jsem se zemědělským inženýrem. Mám vystudovanou fakultu potravinových a přírodních zdrojů. Mezi tím kozy přibývaly, moje portfolio kozích sýrů se rozšiřovalo a já se snažila na různých kurzech naučit další dovednosti ve výrobě sýrů. Při všech svých aktivitách jsem ale denně nevyráběla, vždy jsem naučila své zaměstnankyně, jak vyrábět. A pak přišly roky 2015, 2016 a já jsem viděla, že zaměstnanec není majitel. Špatné tržby i kvalita ošetřování sýrů mě vyburcovaly k životnímu kroku. Zanechala jsem ostatních aktivit a naplno jsem se začala věnovat kozám, sýrům, prodeji. V současné době vyrábíme 13 druhů kozích sýrů různých receptur zapsaných v sekci BIO na Ministerstvu zemědělství. Jsem vlastníkem genetického zdroje a před několika lety jsme dostali zelenou od Ministerstva zemědělství a koupili kozla z Francie - hnědá alpská koza linie Estragon. Plemeník byl rok v ČR v karanténě. Naštěstí jsem nedopadla jako někteří moji kolegové, kteří

si z Francie přivezli spolu s kozami i CAE. Vše dopadlo dobře a povedlo se nám vytvořit novou linii - desátou v hnědých kozách. Dostali jsme možnost ji sami pojmenovat. Nazvali jsme ji Rohan, po našem nejvíce prodávaném sýru. Jak jsem uvedla na začátku, pracujeme s BIO certifikátem od roku 2008, máme šlechtitelský chov od 5. 7. 2011 a samozřejmě jsme v kontrole užitkovosti. Naším 130 kozám se na hlavě nehne chlup, aniž by o tom nevěděl plemenař ČR.

V červnu jsme otevřeli na statku penzion. Stejně jako s kozami, neděláme žádné experimenty s křížením, nazvali jsme penzion jednoduše Penzion Kozí farma Nový Dvůr. Možná, že i moje vyprávění se vám zdá jednoduché, ale věřte, že se za těmi roky skrývá spousta dřiny, slz a nervů. Ale kozy už neopustím, jsem držák. Máme s manželem takovou filozofii: „Tam, kde ostatní už končí, my teprve nabíráme dech a jdeme dál.“ Protože když máte ten správný cíl, najdete cestu.

Text a foto PaedDr., Ing. Milena Krejzová

FARMA PAVLA SOKOLA

Farma Pavla Sokola se nachází v předhůří Jizerských hor v okrese Jablonec nad Nisou. Spolu s rodinou hospodaří na 18 hektarech luk a pastvin v nadmořské výšce okolo 500 m. n. m. Zájmovým chovem ovcí se Pavel Sokol zabýval již v 70. letech minulého století, kdy choval ovce plemene kavkazské merino. Po poklesu ceny vlny se rozhodl změnit zaměření svého chovu a po uvážlivé volbě vybral plemeno suffolk. Rozhodl se nejít cestou převodního křížení, ale nákupem čistokrevných zvířat. Proto v roce 1995 dovezl 15 připuštěných bahnic a nepříbuzného berana z Holandska a specializoval se poté hlavně na produkci plemenných zvířat. V roce 2001 se chov rozšířil o plemeno romney. Kromě čistokrevné plemennitby romney se část bahnic připouštěla suffolským beranem pro produkci jatečných jehňat.

Uznání šlechtitelské chovu ovcí proběhlo na ministerstvu zemědělství v roce 2001, uznání bylo přezkoumáno a potvrzeno SCHOKem pak v roce 2016. Všechna zvířata v chovu mají genotyp ARR/ARR a chov má statut odolnosti vůči scrapie. Do chovu se pravidelně importují berani ze zahraničí. Mezi prvními byl legendární beran linie Hannibal, který se po importu z Dánska stal jedním z nejúspěšnějších beranů suffolk v České republice. V roce 2006 byli z Anglie přivezeni zástupci linií Prezident a Captain. Další importy byly z Německa, Dánska, naposledy se z Holandska přivezli berani linie Barry a King cross.

Z důvodu posledních suchých let a nutnosti dokupovat seno došlo ke zrušení chovu romney a snížení základního stáda ovcí. Na pastvinách se v současné době pase 38 bahnic základního stáda ve složení 30 bahnic plemene suffolk a 8 kříženek suffolk. Plemenní berani jsou importováni berani linie Barry a King cross a beran linie Cody, jenž je potomek po dánském importu.

Vzhledem ke svažitosti pozemku a lednovému termínu bahnění jsou bahnice nejpozději ke konci prosince zavřeny do chlévů. Berani jsou celoročně venku. Bahnění probíhá na přelomu ledna a února, tak aby zvířata, která nejsou vybrána do chovu, mohla být na začátku května prodána na výpasy. Každoročně se připravuje na trh cca 10–15 beránků, někteří chovatelé včetně těch zahraničních se k nám pro beránky vracejí. První trhy probíhaly přímo na farmě, a to do roku 1995, od roku 1996 jsou beránci převážně předváděni na Svatováclavském nákupním trhu na Pěnčíně.

Co Vám chov přináší?

Dlouholeté působení v chovu ovcí a účasti na různých akcích nám přineslo mnoho pevných přátelství a možnost výměny zkušeností mezi chovateli. Starost o zvířata přináší i klid a zmírnění stresu z dnešního uspěchaného světa.

Jak vidíte budoucnost svého chovu?

V budoucnosti bychom chtěli udržet kvalitu našich zvířat, tak aby se k nám naši odběratelé měli důvod vracet. Chtěli bychom i nadále importovat berany, aby se zlepšoval genetický potenciál suffolků v České republice.

Bahnice

Aukční berani

Bahnice

Text a foto Věra Jaklová

METODY DETEKCE GRAVIDITY OVCÍ A KOZ

V minulém čísle Zpravodaje jsme se věnovali metodám inseminace ovcí a koz a slíbili jsme, že v tomto čísle navážeme na téma s detekcí gravidity. Pokud se inseminaci, jakožto nejlevnější a nejjednodušší z progresivních biotechnických metod plemenitby věnuje u nás jen zlomek chovatelů, je s podivem, že detekci gravidity praktikuje jen nemálo dalších. Jedná se totiž o jednu z nejlevnějších možností, jak zajistit dlouhodobou prosperitu našich chovů.

Důvodů, proč zjišťovat, zda jsou naše ovce březí, je řada. Zaprvé, je třeba vyloučit neplodnost plemeníka. Řada z nich může trpět sníženou plodností nebo být zcela neplodných a ani zkušený chovatel to nemusí odhalit podle stále se opakujících říjí a opakovaných páření v průběhu celého přípouštěcího období. V minulých několika letech, při dramatickém nedostatku krmiva, bylo luxusem krmit jalové ovce kvalitním krmivem stejně jako březí zvířata. Jalové ovce a kozy se daly udržovat při životě levněji nebo je bylo možné odprodat na jatka apod. O dalších důvodech se zmíníme dále.

Nejstarším a nejjednodušším způsobem, jak orientačně zjistit, že jsou naše zvířata březí, je sledovat, jestli se vrací do říje. U přípouštění z ruky vyhledává říjné ovce beran prubíř, u harémového přípouštění se beran vybaví značkovacím strojem, na každý říjový cyklus o délce 17 dnů se aplikuje do značkovače jiná barva a na zádech ovcí potom můžeme vidět, jestli byla přípouštěna, případně v jakém říjovém cyklu. Značkovač se někdy nedává na první říjový cyklus, kdy je beran schopný připustit i 90 % bahnice ze svého harému, ale až na ty následně, zpravidla dva další cykly. Především tak tvorbě otlaků na hrudníku a snížení ochoty berana přípouštět, označené máme až ovce z dalších cyklů.

Dalším, u nás dříve vyzkoušeným způsobem detekce, je palpace přes stěnu břišní, případně s pomocí palpační tyče. Jde o metodu s vysokou přesností určení gravidity, s velmi dobrou produktivitou práce, avšak metodu velmi pracnou, nejenom z pohledu dnešního, ale již v době svého vzniku. Bahnicí totiž museli dva zkušení pracovníci uchopit, otočit na záda a fixovat ji, aby třetí osoba provedla palpací březosti. Palpace, tedy vyhmatání, se dělala na rozlitém, nenakrmeném břišce ovce, v místě před vemínkem, kam měla z pánve „vypadnout“ děloha alespoň s jedním plodem. V nejméně šedesáti dnech gravidity má ovčí děloha již velikost jablka nebo pomeranče i s jedním plodem. Jalová děloha má svoji původní velikost, tedy zhruba dvou k sobě stisknutých prstů lidské ruky a přes břicho hmatná není. Touto metodou šlo detekovat cca 60 bahnice za hodinu, s přesností určení gravidity až 95 %. Pokud byla k detekci jako inovace použita palpační tyčka (plastová, cca 45–50 cm dlouhá), s použitím lubrikantu se zavedla na zádech ležící fixované ovci šetrně do rekta a při mírném pohybu do stran v pánvi a přilehlé části břicha se sledovalo, zda březí děloha klade tyčce odpor nebo přes ni přeskakuje. Malá, jalová děloha toto udělat nemůže a pohyb tyčky je v pánvi a břichu snazší. Touto metodou šlo vyšetřit až 80 bahnice za hodinu, přesnost metody byla až 97 %. Doplnkově šlo oběma popsanými způsoby určovat i počet plodů v děloze, s informací se však dál nijak nepracovalo.

Fixační klec na detekci gravidity ovcí i koz

V dnešní době se k detekci gravidity ovcí používají téměř výhradně ultrazvukové přístroje. Použit lze téměř cokoliv s jakoukoliv sondou, záleží na tom, jaký očekáváme výsledek. Většina použitých přístrojů a jejich sond dokáže prosvítit břišní stěnu bahnice i kozy v pokročilejších stádiích březosti a dají nám výsledek – ano, něco tam je. Pokud chceme detekovat detaily plodu, kontrolovat jeho životaschopnost, určit orientačně jeho věk, musíme si pořídit vhodný přístroj a hlavně ho vhodně nastavit pro takovou práci. Pokud chceme navíc přesně určovat počet plodů a určit jejich stáří, musíme zvolit jak vhodný přístroj, tak zejména speciální sondu, která byla pro tento účel vyvinuta. Všechny typy popsaných ultrazvuků a sond jsou u nás k dispozici.

Vyšetření na březost ultrazvukem se zpravidla dělá na stojícím zvířeti, ruku se sondou je třeba přiložit z pravé strany břicha do holého místa před vemínkem. Nejsnazší přístup k tomuto místu je, když vyšetřující klečí za ovcí a zasune ruku mezi pánevní končetinu a vemínko. Bahnicí fixuje chovatel nebo pomocník. Na velkých stádech lze u práce sedět na židli nebo v autosedačce, ovce jsou fixovány buď pomocníkem, nebo lépe ve fixační kleci zkonstruované speciálně pro detekci gravidity. Produktivita práce závisí na organizaci práce, ochotě ovcí chodit např. uličkou a zejména na informacích, které požaduje chovatel. Pokud chce pouze vědět, která zvířata jsou březí, lze za hodinu detekovat i přes 200 zvířat. Pokud chce vědět, kolik má ovce v děloze plodů a k tomu jejich přibližné stáří ve dnech, může se detekce „zpomalit“ i na 60–100 ovcí za hodinu. Pokud jsou ovce živější nebo práce špatně organizovaná, dělají-li se další zákroky, výkonost tomu úměrně klesá.

Nastává otázka, k čemu je nám vůbec informace, jestli je ovce březí, s kolika plody a jak jsou ty plody zhruba staré? Odpověď by byla dlouhá, ve zkratce jde o stěžejní informaci pro management celého stáda na nejméně půl roku dopředu. Podle této informace se dál řídí výživa v druhé polovině gravidity, řídí se tím celé bahnění a odchov jehňat. Ovlivňuje to prodejnost jehňat, kdy jsou nachystána k odbyt, jak jsou připravena na zařazení do chovu.

Výživu bahnice je třeba ohlídat nejpozději poslední měsíc před bahněním, během kterého plody nabírají asi polovinu z porodní hmotnosti. Nejde jen o uspokojení z hlediska kvantity, ale zejména kvality. Intenzivně rostoucí plody utlačují v dutině břišní bachor a ovce není schopná pokrýt svoji zvýšenou potřebu živin pouze zvýšením příjmu krmiva, nemá ho

totiž kam dávat. Musíme proto zkrmovat kvalitnější krmiva, zejména s dostatkem kvalitních dusíkatých látek. Každý plod v děloze znamená pro bahnici zvýšení potřeby sušiny krmné dávky o půl kilogramu oproti té jalové, o důvodech její zvýšené kvality se zmiňujeme výše. Protože tento příspěvek není zaměřený na výživu bahnic, pro další informace se obraťte do odborné literatury, na vašeho výživářského poradce nebo kontaktujte autory tohoto článku.

Pokud od svého ultrazvukáře dostanete informaci, jak asi jsou staré plody v děloze, lze lépe organizovat průběh bahnění. Jde zejména o oddělení zvířat, která zabřezla v druhém, případně dalších říjových cyklech. Bahnice zabřezlé v prvním cyklu, s nejstaršími graviditami, začneme připravovat, tj. kvalitně krmit dříve, u později zabřezlých s přípravou počkáme, aby plody nebyly přerostlé a nedělaly problémy při porodech. Nemusíme na ně dohlížet tak intenzivně jako na ty bahněné dříve apod. Vedle snazšího bahnění velikostně vyrovnaných jehňat má příprava na bahnění zajistit dostatek kvalitnějšího mleziva, jeho lepší spouštění, lepší nástup mateřského chování, lepší tvorbu pouta matka – jehňata a další.

V našich podmínkách, na malých, středně velkých i velkých stádech u ovcí chovaných na produkci těžkých jehňat, výše popsané efekty zatím neumíme zhodnotit do podoby cinkajících kulatých v měsíci. Větším dílem za to můžou naše dotace na plochu, méně zhoršená odbytová situace neprodejných jehňat a tím menší tlak na odchov každého z nich. Jinak to funguje např. v Anglii nebo na Novém Zélandu. Jeden příklad za všechny. Na rodinné farmě se sedmi zaměstnanci a sedmi tisíci bahnicemi ukázal ultrazvuk pouze u pětiset bahnic trojčata. Jedináčkové a dvojčatové bahnice bahní standardně venku na pastvinách, bez větších potíží. Pro trojčatové bahnice vytvořili lepší podmínky na bahnění v podobě fóliovníku, ve kterém je obahní, poskytnou jehňatům lepší péči a odchovávají je, a hlavně úspěšně prodají skoro 1500 jehňat navíc. Pokud by je nechali osudu na pastvinách, o většinu by přišli, bahnice by ale náklady nesly.

Také kolegové ovčáci na Slovensku si už začínají zvykat na pravidelnou detekci gravidity na svých dojených stádech. Detekci objednávají nejen v podzimní či zimní sezóně, ale i po mimosezónním připouštění. Mimosezónně většinou nezabřezává tak vysoké procento bahnic jako sezónně, proto má větší význam spolehlivě oddělit jalové ovce od březích a ty

Pohled na obrazovku ultrazvuku s očekávanými trojčaty

Detekce v dojírně

Detekce mimosezónní na samotě u lesa

následně připravit na bahnění a hlavně na následnou laktaci. Dobře připravené ovce nasazují výrazně více mléka a mají i větší perzistenci laktace. Za cenu vyšetření na úrovni cca jednoho litru mléka tak získají desítky eur od každé bahnice navíc. Při jejich velikostech stád kolem tisíce bahnic jsou ekonomické přínosy detekce značné.

Doufáme, že se i v našich chovech detekce gravidity s určením počtu a stáří plodů do budoucna uchytí jako standardní prostředek pro zlepšení managementu, výživy a hlavně ekonomiky chovu ovcí.

Martin Hošek^{1,2}, Vojtěch Pešan¹, Zuzana Rečková¹,
Radek Filipčík¹, František Čudan²

foto: Ing. Martin Hošek, Ph.D.

¹ Ústav chovu a šlechtění zvířat,
Agronomická fakulta, Mendelova univerzita v Brně

² www.ovcehošek.cz

JEHNĚČÍ KOLÍNKO S BRAMBOROVOU KAŠÍ A ŠPENÁTEM

Jehněčí kolena:

4 jehněčí kolena
sůl
pepř
rostlinný olej
75 g mrkve
75 g celeru
75 g petržele
100 g šalotky
75 g řapíkatého celeru
4 stroužky česneku
3 lžíce rajčatového protlaku
200 ml červeného vína
větvíčka čerstvého tymiánu
větvíčka čerstvého rozmarýnu
8 kuliček nového koření
2-4 bobkové listy
500 ml vývaru

Bramborová kaše

sůl
800 g brambor
400 ml smetany ke šlehání (31%)
2 lžíce másla

Špenát

4 hrsti listového špenátu
extra panenský olivový olej
1 šalotka
1 lžíce másla
4 snítky čerstvých bylinek

Jehněčí kolena

Jehněčí kolena osolíme, opepříme a v rozpálené pánvi s rostlinným olejem opečeme ze všech stran. Poté je vyndáme do připraveného pekáče a do výpeku do pánve přidáme na kostičky nakrájenou mrkev, celer a petržel, později nejemno posekanou cibuli, řapíkatý celer na kousky a celé oloupané stroužky česneku.

Do pánve přidáme rajčatový protlak, krátce orestujeme a přilijeme víno. Ochutíme čerstvými bylinkami, novým kořením, bobkovými listy a svaříme asi na polovinu objemu. Posléze přidáme vývar a celý obsah pánve nalijeme ke kolům do pekáče. Přikryjeme alobalem a pečeme v troubě rozpálené na 160° asi 1,5 hodiny.

Po upečení kolena vyndáme na talíř a výpek přecedíme přes kovové sítko do hrnce. Zeleninu můžeme lehce propasírovat. Omáčku v hrnci ještě krátce vaříme, aby měla intenzivnější chuť, a nakonec ji zjemníme lžící másla.

Bramborová kaše

Osolené a uvařené brambory do měkka scedíme, rozšťoucháme a vyšleháme s potřebným množstvím ohřáté smetany ke šlehání (31%). Aby byla kaše jemná a bez hrudek, můžeme ji propasírovat přes cedník. Vešleháme dvě lžíce másla.

Špenát

V pánvi s rozehřátým olivovým olejem zpěníme nejemno nasekanou šalotku, přidáme čerstvý špenát, osolíme, opepříme a krátce restujeme. Hotový vyndáme na papírovou utěrku a necháme okapat.

Vážení chovatelé, otiskujeme další z receptů šéfkuchaře Petra Glasera z Coctail Baru Žlutá Ponorka České Budějovice. (www.barzlutaponorka.cz)

ZLUTAPONORKA
POETICCOCKTAILBAR
& RESTAURANT

O ČEM JSOU PŘIPRAVOVANÉ STANDARDY NA OCHRANU HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT PŘED ÚTOKY VELKÝCH ŠELEM

V březnu tohoto roku schválilo Ministerstvo životního prostředí Program péče o vlka obecného. V tomto strategickém dokumentu, jehož hlavním cílem je minimalizovat konflikt-nost výskytu vlka v krajině při zachování jeho životaschopné populace na našem území, je definována také potřeba stanovení Standard na ochranu stád. AOPK ČR proto ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou, Fakultou životního prostředí, sestavily autorský kolektiv složený ze zástupců akademických institucí, zemědělců a technických expertů, který téměř rok intenzivně pracoval na tom, jak by mělo vypadat zabezpečení stád hospodářských zvířat v podmínkách České republiky, aby byly útoky vlka minimální. Zkušenosti ze sousedních oblastí Německa ukazují, že funkční elektrický ohradník v kombinaci se správně socializovaným pasteveckým psem zajistí až 95% ochranu stád před útoky vlka. Proto Standard „Ochrana hospodářských zvířat před útoky velkých šelem“ (dále jen Standard) čerpal ze zkušeností z Německa a dalších evropských zemí. Standard po schválení nahradí tzv. „Doporučená minimální zabezpečení pro ochranu hospodářských zvířat“, která jsou využívána jako podklad pro žádosti do Operačního programu Životní prostředí na preventivní ochranu stád.

Během zpracování Standardu došel autorský kolektiv k závěru, že s ohledem na různé typy pastvy a plemena není zatím možné efektivně definovat preventivní opatření na ochranu skotu. Standard tak řeší zejména ochranu ovcí a koz před vlkem, dále se zabývá ochranou stád a včelích úlů před útoky medvěda. Do budoucna je možné standard dále upravovat a doplňovat podle aktuálních poznatků.

Ve Standardu jsou definovány základní typy oplocení k zajištění hospodářských zvířat před útoky šelem, přičemž je zde definováno oplocení pevné a elektrické ohradníky. Pozornost je věnována také optickým bariérám a ochraně proti podhrabání. Je důležité zmínit, že není cílem Standardu zneprůchodnit krajinu vysokými ploty, nýbrž stanovit, jaké parametry by oplocení mělo splňovat. Standard definuje minimální doporučené výšky oplocení. K typům oplocení jsou uvedeny i nákresy. Tyto parametry by mohly být do budoucna navrženy jako povinné pro uznávání náhrady škody podle zákona č.115/2000 Sb. o náhradách škod způsobenými vybranými zvláště chráněnými živočichy. Je to logický krok, neboť chybějící povinné zabezpečení způsobuje, že se vlčí útoky opakují na stejných stádech a škody u těchto zemědělců narůstají. Každopádně do doby, než budou zajištěny dostupné prostředky pro chovatele na zabezpečení stád a na úhradu zvýšených nákladů spojených s nákladnější organizací pastvy, se naplnění Standardu pro uznání náhrady škody neuplatní a škoda způsobená vlkem i medvědem bude hrazena na všech stádech, která jsou zabezpečena běžným způsobem.

Další využití Standardu bude pro definování problematického chování vlka. Pokud bude vlk opakovaně překonávat funkční oplocení stanovená Standardem, pak bude jeho chování vyhodnoceno jako problematické a nadále nežádoucí. Takového vlka či vlky bude možné z přírody odstranit. Jedná

Zdvojené elektrické oplocení – opatření proti přeskokování oplocení

Předsunutý elektrický vodič na pevném oplocení – opatření proti podhrabání

Optická bariéra – textilní páska bez el. napětí – opatření proti přeskokování

se však o odlišné chování vlka oproti mnoha situacím v současnosti, kdy vlci napadají stáda ovcí, která jsou zabezpečena proti vlku velice málo či téměř vůbec. Vlk, který napadne ovce zabezpečené byť pletivem bez ochrany proti podhrabání, kde je možné oplocení nadzvednout a vlk může v klidu podlézt, se nechová nijak nestandardně, jde si pouze pro snadno dostupnou kořist. Pouze chování vlka, kdy bude opakovaně napadat stáda za funkčním oplocením, případně s pasteveckými psy, nebo se naučí oplocení přeskakovat, bude moci být považováno za problematické. Postup, kdy bude možné takového vlka odstranit z přírody, popisuje další připravovaný dokument, tzv. Pohotovostní plán – nápadný jedinec vlka obecného.

Standard i Pohotovostní plán byly v pracovních verzích předloženy Asociaci soukromého zemědělství, Svazu chovatelů ovcí s koz, Českému svazu chovatelů masného skotu, Asociaci Pro-bio a Českomoravskému svazu zemědělských podnikatelů. Během měsíce srpna již proběhlo několik jednání, snahou AOPK ČR je, aby oba dokumenty prošly důkladnou debatou se zástupci chovatelských svazů tak, aby jejich využití co nejvíce odráželo zkušenosti z praxe. Standard bude poté zveřejněn k oficiální odborné a veřejné oponentuře a budou se k němu moci všichni znovu vyjádřit. Po vypořádání připomínek z obou oponentur (odborné i veřejné) bude vývojovým týmem České zemědělské univerzity finalizován a předán AOPK ČR ke

schválení. Pohotovostní plán k řešení problematických jedinců vlka bude dále postoupen MŽP, které zahájí jednání se zástupci MZe a dalšími dotčenými orgány, které se budou podílet na řešení konkrétních situací, které jsou v materiálu definovány.

AOPK ČR děkuje zástupcům oslovených chovatelských svazů za spolupráci při připomínkování obou materiálů.

Pozn.: Standardy péče o přírodu a krajinu jsou zveřejňovány a volně ke stažení k dispozici zde: <https://standards.nature.cz/>

V rámci veřejné oponentury bude možné, aby se každý chovatel hospodářských zvířat podílel na připomínkování Standardu, sledujte proto web <https://standards.nature.cz/pripominkovani-verejnosti/> a web AOPK ČR, kde bude v okamžiku spuštění veřejné oponentury zveřejněna aktualita.

RNDr. Jindřiška Jelínková, Ph.D.

Poznámka redakce:

Voláme chovatele, aby věnovali maximální pozornost výše avizovanému dokumentu a v plánovaném připomínkovém řízení podávali své náměty a připomínky autorům. Upozornění a odkazy k této věci naleznete i na našich svazových stránkách.

■ PŘIHLAŠOVÁNÍ NA NOVÝ WEB

Vážení chovatelé,
děkujeme za používání našich nových webových stránek. Vzhledem k opakujícím se dotazům ohledně přihlášení připravili jsme pro vás několik tipů.

1. Potřebujete-li základní informace ohledně termínu NT, katalogů, plemenných hodnot, shlédnout inzertní rubriku či mít přehled o aktualitách, naleznete vše v odkazech na hlavní straně. Jste tedy „návštěvník“, který má přístup k veřejnému obsahu.

2. Pro další možnosti a výhody (stahování neveřejného obsahu, publikování, které plemeno chováte a přehled o dalších chovatelích vašeho plemene; ve vývoji je též zaslání e-mail notifikací o aktualitách a událostech) je nutno provést registraci. Funguje ve dvojím režimu – pro členy (mají zaplacené členské příspěvky za aktuální rok) a pro registrované uživatele bez plného členství.

3. Jste-li řádnými členy, použijte pro registraci tlačítko **REGISTROVAT SE – MÁM ÚČET NA PŮVODNÍM WEBU – JSEM JIŽ ČLEMEM – REGISTROVAT SE DO SYSTÉMU**. Zde vyplňte

přihlašovací tabulku a potvrďte tlačítkem „Registrovat“. Na váš mail přijde potvrzení o vaší registraci a výzva k vytvoření vašeho vlastního hesla. Mgr. Šárka Dvořáková vám podle údajů o zaplacení příspěvků aktivuje členství a tím se stáváte členem s plným přístupem – tedy máte přístup k vkládání inzerátů a zobrazuje se vám plná verze Zpravodaje.

4. Pokud členem nejste a chcete se jím stát, použijte pro registraci tlačítko **REGISTROVAT SE – CHCI SE REGISTROVAT** – vyplňte tabulku a zaškrtněte „Chci se stát plným členem“. Na váš email přijde mimo registračního a „heslového“ mailu také zpráva o platebních údajích. Poté, co vaši úhradu zaevidujeme, pošleme vám oznámení o plném členství.

5. Pokud členem nejste a nechcete se jím stát, vyplňte pouze tabulku s registrací bez zatržení „Chci se stát plným členem“. Výhody této registrace jsou popsány v bodě 2.

Věříme, že vy i my tuto vstupní překážku zvládneme a budeme se moci věnovat podstatným věcem.

Za Redakci Zpravodaje

Mgr. Iva Oukropcová

■ MEZINÁRODNÍ KONFERENCE CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ 2020

Dovolujeme si Vás pozvat na 23. setkání chovatelů ovcí a koz, které se uskuteční v pátek a v sobotu 6.-7. listopadu 2020 v kongresovém hotelu Luna, Kouty 77, 584 01 Ledec nad Sázavou.

I když žijeme v covidové éře plné zvláštních rozhodnutí, chceme pokračovat v tradici, kterou před 23 lety založili členové Svazu jako informační a vzdělávací fórum, které vždy proběhlo v přátelské atmosféře. Neumíme Vám v době, kdy Zpravodaj vychází, slíbit „modré z nebe“, ale vzhledem k mnoha problémům, které provázejí naše chovy, plánujeme připravit dvoudenní konferenci, která se k nim prostřednictvím přednášejících vyjádří.

V plánovaných přednáškách přineseme aktuální informace z kontroly užitkovosti našich chovů. Ohlédneme se na nákupní trhy tohoto roku. Tématem také budou šlechtitelské programy jednotlivých plemen. Velkou pozornost jistě bude budit „výživářský blok“, který se zaměří na výživu malých přežvýkavců, zejména v chovu koz s produkcí mléka. Podíváme se na to, jak krmná dávka ovlivňuje kvalitu mléka a obsah důležitých složek pro produkci sýrů. Program přednášek bude tradičně končit veterinárním blokem, kde se budeme věnovat aktuální zdravotní situaci v chovech ovcí a koz. Zajímavým tématem budou zajisté antiparazitika používaná v současné době a vytváření rezistence na ně.

Program začne v 9:00 hod, prezence bude ve vstupní hale od 8:00 hod. Pro účastníky bude zajištěno celodenní občerstvení. Večer bude zakončen společnou večeří a věříme, že i příjemnou a pohodovou debatou mezi chovateli a přáteli.

Sobotní dopolední čas plánujeme využít pro jednání chovatelských klubů, které tak budou mít dostatečný prostor pro svá jednání. Předpokládaná doba pro kluby bude od 9:00 do 12:00. Před odjezdem ještě stihneme společný oběd.

Bližší informace budou aktuálně zveřejňovány v průběhu měsíce října na webových stránkách Svazu - www.schok.cz.

Účastnický poplatek pro člena Svazu je 800 Kč. Pro ostatní účastníky konference je tento poplatek stanoven ve výši 1000 Kč. Pro účastníky pátečního programu je cena 500 Kč. Poplatky se vybírají při prezenci konference.

Vzhledem k předpokládaným možným omezením a opatřením bychom ocenili, aby se zájemci dopředu přihlásili nejen na konferenci pracovníkům Svazu (e:info@schok.cz), ale také si zajistili rezervaci ubytování přímo na recepci hotelu.

Na 23. mezinárodní konferenci zveme všechny zájemce nejen z řad členů Svazu.

Adresa: Kouty 77, 584 01 Ledec nad Sázavou
GPS: 49°38'18"N; 15°17'57"E; 49.638N, 15.3E
Telefon: +420 569 738 800

<https://hotelluna.cz>

Jak se do hotelu Luna dostanete?

Cesta od Prahy netrvá ani hodinu. Dálnicí D1 opusťte exitem na 66. km LOKET a jedte na Ledec nad Sázavou. Cestou si můžete užít krásný výhled z mostu nad přehradou Želivka. Asi 1 km před Ledčí zahněte doprava na Jihlavu. Ještě před první obcí odbočte u fotbalového hřiště a rybníka doleva na Kouty a pokračujte rovně. Po projetí obcí Kouty přijedete k rybníku, u kterého uvidíte hotel Luna.

Cesta od Brna je ještě snazší. Sjedte z D1 na 81. km KOBEROVICE a jedte na Ledec nad Sázavou. Hned za obcí Kamenná Lhota u rybníka a fotbalového hřiště odbočte doprava na Kouty a pokračujte rovně. Po projetí obcí Kouty přijedete k rybníku, u kterého již uvidíte hotel Luna.

Těšíme se na setkání s Vámi.

Ing. Jiří Huml